

تصميم به توزيع تذکره الكترونيكي و اميدهاي تازه

محمد هدایت

یکی از مهم‌ترین چالش‌های سیاسی و امنیتی در افغانستان، نبود آمار درست و فقدان سرشماری نفوس است. بسیاری از تنش‌های قومی و سیاسی و نیز بسیاری از مشکلات امنیتی ناشی از عدم احصایه درست است. چون اکنون دقیقاً معلوم نیست که شهروندان کشور چه کسانی و چند میلیون نفر هستند و در کجا زندگی می‌کنند. در وضعیت کنونی به راحتی شهروندان کشورهای همسایه و یا دیگر کشورهای می‌توانند تذکره تابعیت افغانستان را به دست آورند و به عنوان شهروند کشور دست به فعالیت‌های تجاری و تروریستی بزنند. هم‌چنین هستند کسانی که هم‌زمان دارای چند تذکره تابعیت باشند و از این طریق دست به تخریف‌های انتخاباتی و امنیتی بزنند.

توزیع تذکره الکترونیکی می‌توانست بسیاری از مشکلاتی را که در پروسه‌های انتخاباتی و هم‌چنین امنیتی وجود دارد، حل کند. اما متأسفانه در سال‌های گذشته این موضوع به نحوی در دایره باطل سیاست‌زدگی و منازعات گیر افتاد و تا کنون عملاً کار آغاز توزیع تذکره‌های الکترونیکی شروع نگردیده است. نخستین چالش در بحث‌های تند مجلس نمایندگان به وجود آمد و تا حکومت وحدت ملی کشیده شد.

مهم‌ترین اختلاف میان کتله‌های سیاسی و قومی، بر سر درج کلمه «افغان» به عنوان ملیت تمام مردم افغانستان در تذکره‌های جدید بود. تعدادی صورت نگرفت و فرصت‌ها هم چنان سوخت. اکنون تعدادی نیز مخالف آن، تا جایی که از مباحث و گفتگوهای هر دو طرف در عرصه‌های عمومی به دست می‌آید، این است که این مشکل یک مشکل سیاسی است نه یک چالش حقوقی.

به هر صورت علی‌رغم مصارف گزاف در سال‌های گذشته در زمینه استخدام و تربیت منابع بشری برای انجام کار توزیع تذکره‌های الکترونیکی، فراهم سازی برخی از مقدمات کار، اقدام عملی در این راستا صورت نگرفت و فرصت‌ها هم چنان سوخت. اکنون افغانستان است، با میلیون شهروند با تذکره‌های کتابچه ای و یا یک ورقه که به راحتی قابل جعل و هر گونه سوء استفاده است. اگر در حکومت گذشته تصمیم و اراده جدی برای توزیع تذکره‌های الکترونیکی وجود می‌داشت و این کار صورت می‌گرفت، ما اکنون نه شاهد بحران انتخاباتی بودیم و نه تاخیر چند ساله در انتخابات ولسی جرگه. هم‌چنین بسیاری از مشکلات امنیتی و جنایی را نیز امروز نمی‌داشتیم.

اکنون به نظر می‌رسد رهبران حکومت وحدت ملی پس از مذاکرات و مجادلات زیاد به توافق مهمی در زمینه توزیع تذکره الکترونیکی دست یافته‌اند. این موضوع را دفتر مطبوعاتی معاون دوم ریاست جمهوری افغانستان در صفحه فیسبوک خود نوشته است. بر اساس گفته‌های برخی از منابع در حکومت، رییس جمهور غنی تا اواخر همین هفته و پیش از اتمام تعطیلی زمستانی مجلس نمایندگان، قانون تعدیل شده ثبت احوال و نفوس را طی یک فرمان تقنینی توشیح خواهد کرد و پس از توشیح اقدامات عملی در زمینه توزیع تذکره الکترونیکی شروع خواهد شد. در طرح تعدیل ماده ۶ قانون ثبت احوال و نفوس که در سال گذشته در کمیته قوانین کابینه مورد تایید قرار گرفته است، علاوه بر درج کلمه افغان به عنوان ملیت تمام مردم افغانستان، نام قوم هر فرد نیز ذکر خواهد گردید. این گزینه، تنها وجه الجمعی است که به نظر می‌رسد همگان به آن تن داده‌اند و حاضر شده‌اند تا از کارشکنی‌ها در روند توزیع تذکره الکترونیکی دست بردارند. هر چند هنوز مشکلات تکنیکی زیادی فراوری توزیع تذکره الکترونیکی وجود دارد و بدون تردید طی سال‌ها باید این کار صورت گیرد، ولی نفس تصمیم در مورد آغاز به کار توزیع تذکره‌های جدید، یک گام مهم و مثبت در راستای حل مشکلات اساسی مردم افغانستان است. توزیع تذکره الکترونیکی سبب خواهد شد تا آمار دقیق و روشن از میزان نفوس تمام مردم افغانستان و هم‌چنین میزان نفوس هر قوم به دست خواهد آمد. این امر هم می‌تواند زمینه مشارکت عادلانه در فرصت‌ها را به وجود آورد و هم بسیاری از مشکلات را کاهش دهد. به‌شارت به توزیع تذکره الکترونیکی هم‌چنین می‌تواند برای مردمی که خسته از جنگ و رخدادهای تلخ امنیتی هستند، امید‌آزایی خلق کند. نفس باور عمومی به یک گام مثبت از سوی دولت، دلگرمی و وفای حکومت را تقویت کرده و مردم را به سمت و سوی امید سوق می‌دهد.

رویگردن‌نوین آمریکا نسبت به پاکستان

تحقیق: موسسه هودسون	حسین حقانی / مدیر امور آسیای جنوبی و مرکزی در مؤسسه هودسون
قسمت دوم	لیزا کورتیس / پژوهشگر ارشد، مرکز مطالعات آسیا در بنیاد هریج

درباره مؤسسه هودسون: مؤسسه هودسون یک سازمان تحقیقاتی است که رهبری آمریکا و مشارکت جهان را برای آینده امن، آزاد و سعادتمند ترویج می‌کند.

مؤسسه هودسون که در سال ۱۹۶۱ میلادی توسط استراتژیست هرمان کان بنیان گذاری شده، تفکر متداول را به چالش می‌کشد و به مدیریت گذارهای استراتژیک به آینده از طریق انجام مطالعات چندرشته‌ای در زمینه‌های دفاع، روابط بین الملل، اقتصاد، مراقبت صحی، تکنالوژی، فرهنگ و حقوق یاری می‌رساند.

مؤسسه هودسون سعی دارد تا سیاست‌گذاران عامه و رهبران جهانی در حکومت و کسب و کار را از طریق پیشبرد یک برنامه جدی در انتشار تحقیقات، برگزاری کنفرانس‌ها، پخش توجیهات سیاست‌گذاری و ارائه پیشنهادات، هدایت کند.

بعضی از قدرتمندترین سازمان‌های تروریستی مستقر در این کشور، اغماض و چشم پوشی کرده است. این گروه‌های تروریستی با استفاده از پناهگاه‌های امن در پاکستان، بزرگترین تهدید را متوجه دولت افغانستان می‌کنند.

در مورد اینکه آیا رهبری غیرنظامی پاکستان اهمیت اتخاذ یک رویکرد جامع علیه تروریسم و افراطگرایی را درک می‌کند یا خیر، علائم متناقضی وجود دارد. در حالی‌که رهبران نظامی و استخباراتی این کشور به سیاست حمایت شان از گروه‌های تروریستی که در افغانستان و هند می‌جنگند، ادامه می‌دهند، بعضی از رهبران غیر نظامی پاکستان از انزوا و فزاینده‌ی پاکستان در مجامع بین المللی بخاطر مسئله حمایت و پشتیبانی از تروریسم، نگران هستند.

خوشبینی محتاطانه‌ای وجود داشته است که امکان دارد رئیس جدید ستاد مشترک ارتش پاکستان، جنرال قمر جاوید باجووا، خط مشی سخت‌گیرانه‌تری در قبال در تروریسم نسبت به سفیر خود، جنرال راجیل شریف، در پیش گیرد. جنرال راجیل شریف تروریست‌های را که تهدیدی در مقابل دولت پاکستان بودند، سرکوب کرد، اما برای مهار تروریست‌های که دست به انجام عملیات تروریستی در افغانستان و هند می‌زنند، کار زیادی انجام نداد.

گذر آرام از یک رئیس ستاد مشترک اردو به یک رئیس دیگر و عدم دخالت در تصمیم‌نخست وزیر نواز شریف در این مورد، مورد استقبال مثبت همسایگان پاکستان قرار گرفت. به این حال، اظهار نظر در مورد اینکه آیا جنرال باجووا تغییرات معنا داری را در سیاست پاکستان در قبال اعمال خواهد کرد، قبل از وقت است. امیدهای مشابه در مورد فرمان‌های پیشین اردو پاکستان، طی دو دهه گذشته، راه بجایی نبرده است.

اداره اوپاما در رابطه با اکتا بر ترکیبی از برقراری روابط شخصی با فرماندهان اردو پاکستان و ارائه کمک‌های اقتصادی و نظامی به عنوان ابزاری برای تغییر سیاست‌های پاکستان، دچار خطا شده بود. دی‌اس‌الار مایکل موبن، رئیس پیشین ستاد مشترک اردو آمریکا، ۲۵ جلسه با فرماندهی پیشین اردو پاکستان جنرال اشرف پرویز کیانی داشت و امیدوار بود تا تفکر او را تحت تأثیر قرار دهد. دیدارهای بیشتر مقامات عالی رتبه به شمول ملاقات‌های رهبران ارشد پاکستان با رئیس جمهور اوپاما نیز، در ایجاد تغییرات مطلوب در سیاست‌های پاکستان، ناکام ماندند.

منصفانه است اگر بگویم که اداره اوپاما اولین اداره آمریکا نبود که اطمینان‌ها و وعده‌های پاکستان مبنی تغییر سیاست این کشور را، پذیرفت و به آن باور داشت. ادارات قبلی آمریکا که سابقه آن به حکومت رئیس جمهور آیزنهاور بر می‌گردد، امیدهای بزرگی به اتحادشان با پاکستان، داشته بودند و نتیجه‌ی جز یاس و سرخوردگی به دست نیاوردند.

کمیته‌ای که بر این باور هستند که آنها کمک‌های آمریکا را به صورت عادلانه ای با ایفای نقش طبق برنامه‌های استراتژیک آمریکا، جبران می‌کنند، مهار کمونیسم در دهه‌های ۱۹۵۰ و ۱۹۶۰، جنگ با شوروی در افغانستان در دهه ۱۹۸۰ و رسیدگی به مشکل القاعده بعد از واقعه ۱۱ سپتامبر. آنها شکایت دارند که واشنگتن نگرانی‌ها و امیال منطقه‌ای پاکستان را در نمی‌کنند. به سخن دیگر، پاکستان رفتار خود در قبال آمریکا را بر اساس تلقی‌های که از تهدیدهای که متوجه این کشور است، توجیه می‌کند.

بسیار از پاره‌های پاکستان، با یک پیامد مورد مذاکره بینند، اما آنها تاکنون تمایلی به وارد کردن فشارهای کافی بر طالبان برای کاهش خشونت‌ها در افغانستان و واداشتن شورشیان به انجام مذاکرات جدی، نداشته‌اند. طالبان بدون اینکه فشار کافی بر پناهگاه‌شان در داخل پاکستان وارد شود، به این ارزیابی خود ادامه می‌دهند که آنها می‌توانند از طریق نظامی بیروز این جنگ باشند. در واقع، در گذشته مثال‌هایی در این رابطه اتفاق افتاده که پاکستان فعالانه در جهت مختل کردن تلاش‌های صلح میان طالبان و حکومت افغانستان کار کرده است.

این واقعه مسلم، که اسامه بن لادن از پناهگاهی در نزدیکی اکادمی نظامی پاکستان در زمان حمله آمریکا در ۲۰۱۱ بهره‌مند بود، به سرخوردگی ملی آمریکا از پاکستان افزوده است. ولی وابستگی آمریکا به پاکستان به خاطر حمایت لژستیک از نیروهای آمریکایی در افغانستان، مانع اتخاذ اقدام تنبیهی آمریکا علیه پاکستان شد. علی‌رغم وجود اطلاعاتی در مورد حملات طالبان و شبکه حقانی علیه نیروهای آمریکایی و آسیات و پاکستان از خاک پاکستان، کمک‌های آمریکا به پاکستان، ادامه یافت.

در سه‌ماه نوامبر ۲۰۱۱ نیروهای ناتو به رهبری آمریکا، یک حمله ضد تروریستی در موقعیتی در نزدیکی مرز پاکستان، به راه انداختند. نیروهای پاکستانی از توپخانه و سلاح‌های سنگین برای حمله به بالگردهای آمریکایی، کار گرفتند. این کار آنها، بر اساس فرمانی بود که از سوی اردو پاکستان در پی حمله اردو آمریکا مخفیگاه اسامه بن لادن و کشتن او در ماه می ۲۰۱۱، صادر شده بود. طیاره‌های آمریکایی در واکنش، به مقابله با نیروهای مرزی پاکستان پرداختند و در نتیجه، ۲۸ سرباز پاکستانی شد، پاکستان در اقدام تلافی جویانه، خطوط زمینی ارتباطات بر روی نیروهای ناتو مسدود کرد. آمریکا تا ماه جون ۲۰۱۲ برای تأمین اکملات نیروهایش، به مسیر شمالی متکی بود که گران‌تر تمام می‌شد.

پاکستان بخاطر نفعی که شرکت‌های بندری و ترانسپورتی اش از ارائه خدمات به خطوط زمینی ارتباطات، می‌برد، سرانجام در مورد بازگشایی این خطوط مصالحه و توافق کرد. این مصالحه به مقامات پاکستانی فرصت داد تا ادعا کنند که آمریکا به نیازش به پاکستان، اذعان کرده است.

حالا که در آغازین روزهای اداره ترامپ، آمریکا در حالی به فراهم کردن کمک‌های اقتصادی و نظامی به پاکستان ادامه می‌دهد که به اهداف خویش نرسیده است و نتوانسته است پاکستان را قانع کند که سیاست حمایت تروریست‌های نیابتی را برای پیشبرد اهداف استراتژیک منطقه‌ای خود، کنار بگذارد. با این وجود تحولات مثبتی در ارتباط به اقدامات علیه تروریست‌های که به دولت این کشور حمله می‌کنند، رخ داده است. از اواسط سال ۲۰۱۴، پاکستان عملیاتی را برای سرکوب شدید تحریک طالبان (به اصطلاح طالبان پاکستانی) در مناطق قبلی هم‌مرز با افغانستان، شروع کرد. این عملیات به کاهش تهدید تروریسم در داخل پاکستان، کمک کرد. پاکستان همچنان یک «برنامه عمل‌مندی» را در جنوری ۲۰۱۵ در پارلمان به منظور از بین بردن تروریسم و افراطگرایی در داخل پاکستان، تصویب کرد. اما این اقدامات مثبت، کافی نیست و امکان دارد با دوام پاکستان تا کنون از هدف قرار دادن

سیاست‌هایی وجود دارند که می‌توانند شانس کسب همکاری پاکستان در رسیدگی به معضل تروریسم در این منطقه حیاتی از دنیا را، بهبود ببخشند. افزودن پاکستان به فهرست دولت‌های حامی تروریسم، طوری که شماری از اعضای کانگرس آمریکا توصیه کرده‌اند، در نخستین سال یک اداره جدید، اقدامی ناخردانه است. اما این گزینه، باید در راجع به دخیل بودن پاکستان در حمایت از تروریسم را به صورت جدی‌تر از ادارات پیشین، مورد بازبینی قرار دهد.

به پاکستان به عنوان یک متحد نگاه نکنید

اداره جدید آمریکا باید اذعان کند که پاکستان متحد آمریکا نمی‌باشد. پاکستان در پشتیبانی از طالبان افغان که نیروهای آمریکایی و هم‌پیمانان آن را در افغانستان کشته‌اند، دست داشته است. نداشتن آمریکا به عنوان متحد آمریکا به معنای تداوم مشکلات اداره قبلی، برای اداره جدید خواهد بود. در عین‌زمان، پاکستان کشور مهمی است که متقابل به همکاری مقطعی و جزئی با ایالات متحده می‌باشد. برای مثال، برخورد با پاکستان نمی‌تواند مشابه برخورد آمریکا با کوریا شمالی باشد. در گام نخست، آمریکا باید به پاکستان هشدار دهد که وضعیت این کشور به مثابه متحد عمده آمریکا خارج از ناتو (MINA) جدا در ظرف است. اگر پاکستان گام‌هایی فوری در راستای اثبات همسوسی کامل این کشور با اهداف آمریکا در زمینه مبارزه با تروریسم بردارد، آمریکا وضعیت پاکستان به عنوان متحد عمده خارج از ناتو را در ظرف شش ماه لغو خواهد کرد.

در عین‌زمان، این گزینه را برای پاکستان حفظ کنید که این کشور می‌تواند در آینده متحد آمریکا باشد

اگر پاکستان به تحمل و حمایت کنونی از گروه‌های تروریستی خاتمه دهد، امکان بررسی زمینه‌های منفعت مشترک و سیاست‌گذاری در خصوص طیفی از مسائل که می‌تواند تشکیل‌دهنده مبنای منفعت مشترک باشند، وجود خواهد داشت. این می‌تواند دربرگیرنده‌ی سبته‌ی از همکاری‌های تجاری و سرمایه‌گذاری‌ها باشد و وضعیت بر-برد را برای اقتصاد آمریکا و پاکستان به دنبال داشته باشد. اقتصاد پاکستان دارای قوت‌ها و استعدادهای قابل توجه است و بسته ای که شامل تسهیل سرمایه‌گذاری خصوصی آمریکایی‌ها، فعالیت‌های مشترک میان شرکت‌های آمریکایی و پاکستانی و تسهیل تجارت در منطقه از طریق توسعه زیرساخت‌ها شود و به طور مناسب طراحی گردد، می‌تواند سنگ بنای این اتحاد را شکل دهد.

رابطه با رهبران پاکستانی را در اولویت قرار دهید و به برنامه‌های مساعدت بشردوستانه و اجتماعی تحت اداره مقامات غیرنظامی پاکستان تداوم بخشید

عقب‌زدن موج افراطگرایی در پاکستان، وظیفه‌ی سنگینی است که انجام آن ممکن نیست یک نسل طول بکشد، اما یکبار دیگر نشانه‌های امیدوارکننده‌ای وجود دارد که حکومت غیرنظامی پاکستان به رهبری نخست‌وزیر نواز شریف، کوشش می‌کند تا کشور را در این مسیر سوق دهد. در مارچ ۲۰۱۶، حکومت نواز شریف، قاتل سلمان تأثیر والی پنجاب، که به خاطر تلاش‌هایش در حمایت از اقلیت‌های مذهبی و اصلاح قوانین بحث برانگیز ضد کفرگویی در سال ۲۰۱۱ قتل رسید، را اعدام کرد. نخست‌وزیر نواز شریف همچنین اخیراً مرکز ملی فیزیک پاکستان را به اسم عبدالسلام، فیزیکدان پاکستانی برنده‌ی جایزه نوبل، متعلق به یکی از فرقه‌های اسلام است و اسلام‌گرایان تندرو این فرقه را مرتد می‌شمارند، مجدداً نام‌گذاری کرد. این قدم‌های مهم در راستای ترسیم مسیری معتدل‌تر و بردبار برای جامعه پاکستان، باید مورد شناسایی و تشویق جامعه بین‌المللی قرار گیرند. با این حال، نظارت کلّیت‌روند امور و مسیری سیاست‌گذاری پاکستان از این بابت حائز اهمیت است که این کشور در عقب‌گرد‌های سیاست‌گذاری سابقه دارد است.

ارائه‌امداد بشردوستانه و اجتماعی نباید تحت تأثیر مسئله‌ی مقابله با تروریسم قرار گیرد، زیرا این نظامیان پاکستانی هستند که سیاست‌ها در قبال گروه‌های تروریستی را کنترل می‌کنند. برنامه‌هایی نظیر آموزش و کارآموزی نظامی بین‌المللی (IMET) در بخش نظامی و برنامه فولبرایت و سایر برنامه‌های تبادل اکادمیک در بخش غیرنظامی، باید به منظور ایجاد و حفظ روابط با نخبگان نظامی و غیرنظامی پاکستان، ادامه یابند.

بنیان گذار: دکتر حسین یاسا
مدیر مسئول: محمد رضا هویدا
سردبیر: حفیظ الله زکی
کاریکاتورست: خالق علی زاده

روزنامه افغانستان با
The Daily Afghanistan Ma

دیزاین: علی اصغر زاهدی، مصطفی جعفری
مسئول وب سایت: غلام عباس اصلان

آدرس: کابل، شهرک امید سبز، فاز چهار، کوچه ششم، خانه نمبر ۱۳۷

روزنامه افغانستان ما از همه دانشمندان و نویسندگان دعوت به همکاری می‌نماید.
هیئت تحریر در ویرایش مطالب دست‌باز دارد.
مقالات وارده بازگردانده نمی‌شود.
مسئولیت مقالات به عهده نویسندگان آنها است و تنها سر مقاله‌ی یانگر دیدگاه روزنامه افغانستان میباشد.

www.dailyafghanistan.com
Email: thedailyafghanistan@yahoo.com